

Mapování není nuda!

Na rozhovor s **ING. VLADIMÍREM BRŮNOU**, vedoucím katedry informatiky a geoinformatiky Fakulty životního prostředí UJEP v Ústí nad Labem, jsem se poctivě připravovala, abych si hloupými otázkami a neznalostí věci netrhla ostudu. Nakonec nebyla šance se s tímto neskutečně pracovně zaneprázdněným člověkem osobně setkat a rozhovor proběhl po internetu. Ing. Brůna se na poslední chvíli zaslaných otázek chopil se slovy: „Tak já dám studentům práci a naklepu to do notebooku.“

Kdyby se mapy podepisovaly tak, jako například obrazy, byl byste asi považován za poměrně plodného autora...

To určitě ne. Mapa je výsledkem práce celého týmu odborníků z různých profesí. Počínaje geodetem, kartografem, fotogrammetrem a mnoha dalších oborů. Dnes, v čase digitálního věku, i do kartografie vstoupila digitalizace, takže, když to velmi zjednoduším, vytváříme mapy v počítači.

Díky vaší práci je možné na internetu prohlížet mapy pocházející z I. – III. vojenského mapování a Müllerova mapování, která probíhala v 18. a 19. století. Tyto stránky navštívilo již více než 750 tisíc návštěvníků. Předpokládali jste vůbec takový zájem o vaši práci?

Nepředpokládali. Když jsme v letech 2001 – 2002 řešili projekt MŽP ČR, naším cílem bylo získat vojenská mapování z vídeňského archivu, což se podařilo. Jedním z výstupů projektu bylo právě vystavení vojenských map v prostředí internetu.

Také jsme v rámci projektu zpracovali metodu jak využívat staré mapy při studiu krajiny a v krajině ekologii. Neméně důležitou je i tvorba tzv. rekonstrukční mapy, která nám zobrazuje krajinu a její strukturu před více než 200 lety. Což například pro území Mostecká má velký význam. Na Mostecku došlo k nevratným změnám krajiny a staré mapy mohou při její obnově pomoci. Zájem o staré mapy je velký nejen z řad odborníků mnoha profesí, ale i soukromých osob z domova i z ciziny. Ostatně návštěvnost našeho serveru to jen potvrzuje.

Podle vašeho životopisu jste měl o své budoucí profesi asi poměrně brzy jasno. Co konkrétně vás k oboru geodézie přivedlo?

Náhoda. Můj otec, děd i praděd byli učitelé a když jsem se rozmýšlel, kam po základní ško-

Mapování v egyptské Západní poušti

ZDROJ FOTOGRAFIE NA DVOU STRANĚ: ARCHIV VE BRŮNY

le, otec měl jednu podmínku: jen ne na učitele. Den před odevzdáním přihlášek jsem šel s kamarádem ze školy a on říkal, že jde na hornickou průmyslovku. To mě nelákalo a když mi sdělil, že na té průmyslovce je i obor geodézie, ptal jsem se: „A co je to ta geodézie?“ „No, to jsi pořádkem venku.“ Skvělé, to se mně líbilo a bylo rozhodnuto. Následovalo studium geodézie a kartografie na ČVUT v Praze.

A postupně jste svůj obor spojil s kartografií, geoinformatikou, egyptologií, ...

To spolu postupně začalo souviset. Nástup informačních technologií způsobil velký rozvoj a zasáhl i obory jako památková péče, archeologie a egyptologie. Dnes najdete velmi málo oblastí, ve kterých by nešel využít geografický informační systém, internetové mapové aplikace a obecně informatika jako taková. Tyto nové metody posunuly např. archeologii a zejména

egyptskou archeologii výrazně dopředu. Umožňují nové metody dokumentace a poskytují archeologovi nové úhly pohledu. Například satelitní snímek pyramidových polí z lokality Abúsír, Sakkára a Dahšúr, který jsme s kolegy z Českého egyptologického ústavu v roce 2003 nechali zhotovit, ukazuje archeologické památky z výšky. Vidíte prostorovou strukturu jednotlivých objektů, pomocí interpretace jste schopni identifikovat potenciální archeologické objekty a ty poté zkoušet hledat v terénu.

Jste pravidelným členem expedic do Egypta a do Súdánu. V čem spočívá vaše činnost na těchto expedicích?

Spolupráce se datuje od roku 2000. V 90. letech minulého století jsem mimo jiné spolupracoval s archeology v Mostě a v Praze. Náhoda tomu chtěla, že jsem se seznámil s prof. Miroslavem Bártou, a ten mně nabídl spolu-

Práce s 3D ručním skenerem

Bílá poušť

práci při archeologickém výzkumu v Egyptě. V loňském roce jsme své působení rozšířili i na Súdán. Na expedici zajišťují tvorbu dokumentace pomocí geodetických metod - základní archeologickou mapu české koncese v Abúsíru. Také fotografujeme z tzv. monopodu, interpretujeme satelitní snímky, mapujeme pomocí přijímače GPS. Těch činností je celá řada a zapojují do nich jak archeology, tak doma i studenty naší fakulty.

Jak takové mapování probíhá?

Když jsme působili v egyptské Západní poušti, chyběly nám mapové podklady a nebo ty dostupné měly malé měřítko a jejich obsah nebyl aktuální. Museli jsme kombinovat stávající mapu, satelitní snímek a měření v terénu pomocí GPS. Kombinací těchto metod jsme postupně vytvářeli mapu zkoumané lokality. Mapování se provádí pochůzkou v terénu, určují se základní topografické prvky, terénní tvary, vrcholy pohoří. Z naměřených výsledků se poté skládá mapový obsah.

Práce v podmínkách africké pouště bude asi dost specifická?

Specifická ano, ale také krásná. Kdo jednou viděl Západní poušť, toho si zdejší pouštní krajina připoutá. A ne každý může v poušti být několik dnů týdnů, bez vody na mytí, snášet vysoké teploty přes den a teploty padající k nule v noci. Jeden z velkých zážitků je každodenní televize na ničím nerušené obloze. To se nedá popsat, to se musí vidět.

Před třemi lety spatřila světlo světa nádherná a naprosto ojedinělá publikace Satelitní atlas pyramid. To byl velký počín

hlavně pro fajnšmekry. Jak se takové knihy v Čechách prodávají?

Satelitní atlas pyramid, který jsem vydal společně s kolegou Bártou ve spolupráci s nakladatelstvím Dryáda, představuje soubor starých map a map ze současnosti, doplněný satelitními snímky. Vedle toho, že je to největší kniha vydaná českým nakladatelstvím, je atlas unikátní svým obsahem, včetně vložených 1,5 metru dlouhých map a snímků. Jedná se o reprezentativní publikaci a protože je vydaná jak v českém, tak i v anglickém jazyce, má publikace ohlas i v zahraničí. Nejen u egyptologů, ale i u geografů a kartografů.

V polovině května jste se vrátil z Abúsíru. Přesto vás bylo stále poměrně složité zastihnout na rozhovor. Nejste z těch,

kterí by dali nohy nahoru a odpočívali. Co chystáte nyní?

Do oblasti památkové péče a archeologie vtrhla nová metoda dokumentace – laserové skenování. Máme 3D ruční skener a při archeologickém výzkumu v Abúsíru byl použit i geodetický skener. 3D ruční skener používáme při dokumentaci malých objektů, posledním výstupem je skenování vzácného oltáře z pískovce a alabastru v kostele sv. Floriána v Ústí nad Labem, který dokumentujeme se studenty Filozofické fakulty UJEP. V době psaní rozhovoru jsme skenovali v atelieru FUD UJEP modely aut, které studenti připravují na klauzurní práci v atelieru produktového designu. Těch plánů je mnoho a obsah našeho rozhovoru je omezen.

Andrea Bezděková ■

Archeologické práce v El Hajézu